

# اسباب سعادت

اشبو حدیث شریف لر نہایتندہ کی

(خ) بخاری (م) مُسَلِّم (ق) اتفاق شیخین (جا) جامع الصغیر  
کتابلرندہ اولان احادیث شریفہ یہ اشارتدر

صاحب اثر

سلطان بایزید جامع شریفی در سعاملرندن دارالخیر مکتبی علوم دینیہ معلی

حاجی نجیب

باب فتوا پناہیدہ تدقیق مؤلفات ہیئت جلیله سنک ۲۵ ذی الحجہ سنہ ۱۳۲۶  
وہ کانون ثانی سنہ ۱۳۲۴ تاریخلو تصدیق ورخصتنامہ سی اوزرینہ  
طبع اولمشدر

مهرسز نسخہ لر ساختہ در

محمود بک مطبعہ سی

۱۳۲۷



## ﴿ ومن الله لتوفيق ﴾

معلوم اهل ايمان ، و مُسَلِّم ارباب اذعان در كه مسلمانلر ،  
 سيد المرسلين ، فخر العالمين صلى الله عليه وسلم افندمر حضرت تيرينك  
 شريعت عليه لرينه اتباع و امتثاللري نسبتده صاحب عرفان اولورلر .  
 اشته اصحاب كرام ، مجتهدين عظام ، مشايخ و علماي ذوى الاحترام ،  
 حضراتى درجه نسبتلرينه كوره على مراتبهم تزين و ترقى ايتشلردر .  
 كونه بين اولان انسانلر ، صاحب علم و يقين اوله مزلر . نفسى بيلميانلر  
 ايسه جناب حق هيچ بيايه مزلر . طريق مستقيمه امتثاللري معدوم  
 اولنلرك عرفانلري مفقود اولورده دين مابين اسلامى مانع ترقى كبي  
 كوررلر . اسلامك علم و معرفت و مدنيت و شوكتلريله عالمى حيرتده  
 براقه جق صورتده وقوعه كتيردكلرى ترقيات ماديه و معنويه لرى حال  
 نسيان و تنكاسله اوغرادلدى و مجموعه حقايق اولان احكام جليله  
 شرعيه يه اتباعنده كى قصور سبيله شو حال تدنى يه گرفتار اولاندى .  
 بوكى عقللرى فاسد ، فعاللرى كاسد كمنه لره قارشو سوز سويلمك  
 زائد و عبث اولديغندن استعداد فطريسي اولان اخوانه سبب فوز  
 و فلاحك انجق شرع شريفه اتباعه منحصر اولديغنى بيان ايله مطلوب  
 اولان اتحار و ترقينك تعاليسنه خادم و موجب عطالت اولان شيلرى هادم  
 اولمق اوزره اشبو ( اسباب سعادت ) نام اترك ترتيب و ترقيمنه بتوفيقه  
 تعالى ابتدار قلندي . جناب حق جلاله مزى موفق و مسعود بيورسون

آمين

## اسباب سعادت

بسم الله الرحمن الرحيم

الحمد لله رب العالمين والعاقبة للمتقين والصلوة والسلام على  
سيد المرسلين وعلى آله واصحابه اجمعين

(۱) قال رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم إِنَّ اللَّهَ يُعَذِّبُ الَّذِينَ  
يُعَذِّبُونَ النَّاسَ فِي الدُّنْيَا (م)

جناب حق دنياده بغير حق انسانره اذا وجنا ايدنلری ، محقق  
تعذيب ايدر .

ظلم و تجاوزك جزاسی دنياده کوریلور زیرا ظلم قبايحك اشنعی  
ومعاصيک اقبجيدر اشته بوسيدن درکه کفر ايله ملک پايدار اولور  
ظلم ايله باقی و پايدار اولماز بيورلمشدر .

(۲) الظُّلُمُ ظُلُمَاتٌ يَوْمَ الْقِيَمَةِ (ق)

ظلم يوم قيامته صاحبك دوجار شدائد اولمسنه ، ياخود ظالمك  
ظلمته بقاتنه سبب در .

(۳) لَا يَنْجِيكُمْ أَحَدٌ بَيْنَ اثْنَيْنِ وَهُوَ غَضَبَانُ (ق)

برکسه غضب حالنده ايکی شی بیننده حکم ایتسون .  
بناءً عليه خوفاً للغلط حال غضبه حکم مکروهدر زیرا حاکم

حسب الحدة طريق نظر وتأملدن خروج ایدرده حکمه اصابت بولنماز .

(۴) مَنْ لَا يُزَحِّمُ لَا يُزَحِّمُ (ق)

مرحمت ایتیمان مرحمت اولنماز . یاخود برکمه ناسه مرحمت ایتیمزه  
ویاخود شرعک امرلرینه امتثال ، نهیلرندن اجتناب ایتک طریقیهله  
کندی قورتارمغه چالیشمزه جناب ارحم الراحمین حضر تلیده  
آخرته اکا مرحمت ایتمز کذا اولادینه شفقت ایتیمان غیره مروت ایتمز

(۵) إِنْ أَلَّ اللَّهُ يُحِبُّ الرِّفْقَ فِي الْأَمْرِ كُلِّهِ (ق)

محقق جناب حق هرايشده رفق ایله معامله بی سور .  
حق فرعونه دخی جناب موسی وهرون علیهما السلام قول لین  
ایله سویلملری حقنده استیغذ بالله [۱] وَقُولَا لَهُ قَوْلًا لَّيِّنًا كَذَلِكَ  
جناب فخر عالم اقدامز حضر تلرینک اخلاق سنیله لرینی مدح صدودنه  
[۲] (فَمَا رَحِمَهُ مِنَ اللَّهِ لَئِنْ كُنْتَ فَقَطًّا غَلِظَ الْقَابِ لَا تَقْضُوا  
مِنْ حَوْلِكَ) آیات جلیله لرینک دخی شرف نزولی بو حکمت جمیه بی مشعر  
اولسیله بو بابده تفصیلی تطویل عد ایدرک خشونت ، بادی منافرت ،  
بشاشت ، موجب معاشرت در دیرز

(۶) مَنْ أَخَذَ أَمْوَالَ النَّاسِ يُرِيدُ آدَاءَهَا آذَاهَا اللَّهُ عَنْهُ وَمَنْ

أَخَذَ يُرِيدُ إِثْلَافَهَا أَثْلَفَهُ اللَّهُ (خ)

[۱] ادعای ربوبیتله طغیان ایدن فرعونه رفق واطف ایله سویلیکمز .

[۲] ربك تعالى وتـ . ممر تلرینک رحمتیه درکه حییم سن اخلاصه

و مخالف ترینه صبر . اکر حییم سن سی الخلق ، قاسی

القلب اولسه ایدک انلر اطراف سعادتنکدن طاغیلر لر دی .

بر کسه ناسک ماللرینی اداء ایتمک اوزره الیرسه جناب حق اداسنی ، توسیع زرق واسباب سائر اغانه سیله تسهیل ومیسر بیورر . اول بر کسه کی اموال ناسی اتلاف غرضیله اخذ ایدرسه حق سبجانه وتعالی او کسه نك مالنی تلف ایدر . اتلاف مال ، اذاده اتلاف نفس کیدر ؛ انک ایچون جناب حق عین معامله بیوردی که بوکی حالاتدن انسانلر بغایت حذر اوزره بولنسونلر .

(٧) مَنْ اسْتَطَاعَ مِنْكُمْ أَنْ يَنْتَفِعَ أَخَاهُ فَلْيَنْفَعْ (م)

سزدن هر قنغکنز اخوانسه منفعت ویرمکله قادر ایسه هان معاونت ایتسون .

معاونت مشروعه ومظاهرت مقبولهده بولمقی ، دنیا و آخرت انسانک ترفیع درجانی موجب اولور

(٨) أَغْظَمُ الْغُلُولِ عِنْدَ اللَّهِ يَوْمَ الْقِيَمَةِ ذِرَاعٌ مِنَ الْأَرْضِ تَحْدُونَ  
الرَّجُلَيْنِ فِي الْأَرْضِ أَوْ فِي الدَّارِ فَيَقْتَضِعُ أَحَدُهَا مِنْ حِطِّ صَاحِبِ ذِرَاعًا  
فَإِذَا اقْتَضَعَهُ طَوَّقَهُ مِنْ سَبْعِ أَرْضِينَ يَوْمَ الْقِيَمَةِ (جا)

یوم قیامتده احکم الحاکمین اولان جناب اللهک حضورنده خیانت ووبالک الکیوکی ، ارضدن بر ارشون یر سرقت ایتمکدر بر ارض ویا دارده قومشو اولان ایکی رجلک بریسی آخرک بر ذراع ویا بر قاریش یرینی غصب ایتدیکی صورتده یوم قیامت وندامتده حق سبجانه وتعالی حضر تلری طرفندن ارض مقصوبه . مقداری یدی قات یری غاصب اولان کسه نك بوغازینه کچمیش بولورسکنز . جناب حق حلیمدر عذابنی بک الیمدر استیعذ بالله سَيُطَوَّقُونَ الْآيَةَ وَامثالی آیات کریمهلر بونی مؤید برر دایلدلر .

(۹) لَا يَدْخُلُ الْجَنَّةَ عَبْدٌ لَا يَأْتِيَنَّ مِنْ جَارِهِ بَوَائِقُهُ (م)

قومشوسنی ، کندی شرنندن امین بر اقیان کسه جنته داخل اولماز .  
یعنی جوارنده بولنان کسه لره ایراث خسار ایدنلر آخرتده عذاب  
شدیده دوچار اولورلر . قومشو هر قتی ملت ومذهبدن اولورسه  
اولسون تجاوز و اذا ویریشیلرده بولنق شرعاً حرام وموجب  
مسئولیتدر و غیر مسلم بولنان قومشو ووطنداشلر ایله بیع وشراناک  
اباحهسی ، واهل کتابک ذبایخنده کی اکک جوازی ، وکتابی اولان  
غیر مسلمک پاک دیدیکی سجادهده نمازک صحتی ، وعموم اسانلرک سُؤری  
یعنی بقیه سنک طاهر اولمسی ، واستغانه ایدن مظلومه ولوکه غیر مسلم  
اولسون یاردم و امانه ایله بز مسلمانلرک مأمور بولنمسی ، حسن معامله یی  
ادامه ومحافظه ایدمکک اسبابدن اولمسیله دین اسلامده کی سماحت  
وعدالتک بصیرتدن محروم اولنلره مجملاً ارانه و ابراز ایله انصافه دعوت  
ایدرز .

(۱۰) أَحَبُّ الْأَعْمَالِ إِلَى اللَّهِ أَذْوَمُهَا وَإِنْ قَلَّ (ق)

عمللرک عندالله اک کوزلی هر نه قدر آز اولسهده او اعمالک  
علی الدوام اولمسیدر . زیرا دوام سببیه هم نفس الفت وهمده امر  
الهی یه دائمی اقبال وامثال بولنمش اولور . حتی صوفیه قدس الله اسرارهم  
العلیه ترک اوراد ایدنلری ، تارک فرائض کبی نهی ومنعده بولنورلر  
چونکه ترک اوراد مباشرت سفاعت ، ومقارنت عطالت اولور .

(۱۱) لَا يُؤْمِنُ أَحَدُكُمْ حَتَّى يُحِبَّ لِأَخِيهِ مَا يُحِبُّ لِنَفْسِهِ (ق)

سزدن بریکز نفسی ایچون سودیکی ولایق کوردیکی شیئی اخواننه  
لایق کورمز وسومزسه مؤمن کامل اولماز .

منفعتی اخوانک مضر تنده آرامق انسانلک مغایری ، مسلمانلک مخالفیدر . و بین المسلمین اتحاد و اتفاق امر لازم اولد بئندن ادا مه سیله حسن محافظه شرع شریفده اسباب عدیده و مناسبات کثیره ایله تبیین و تأمین بیورلمشدر . از جمله هر بش و قنده جماعته دوام بیورن مؤمنلک یکدیگره ملاقاتلری ، و جمعه و بیراملرده بر برلرینی زیارتلری ، و شرق و غربده بولان مسلمانلک عرفانده اجتماعلری ، و یکدیگرک عاقلانده بولنق و تجسس ایتمک کبی غیبت و امثالک حرام اولمسی ، امر زکات و صدقه فطر و لحوم قرا بین صورتلریله تعاونک و جوب و لزومی ، بتون اتحاد و حسن امتزاجک بقاسی و ترقینک خللدن وقایه سی امر مهمنه معطوف اولدینی حالده ارباب غفلتک دین حقنده کی تجاوزلری مسلمانلقلریله قابل تألیف کورلمدیکسندن بوکی دعوا ی اسلامیتده بولانلر : **كَذَّبَقْ بِلَا زُهْرَ وَ كَصَفَ بِلَا دُرِّ** قیاندندرکه چیچکلری اولیان بغچه اینجولری اولیان صدف کیدرلر

(۱۲) **اجْتَنِبُوا الْخَمْرَ فَإِنَّهَا مِفْتَاحُ كُلِّ شَرٍّ** (جا)

شراب ایچمکدن اجتناب ایدیکیز زیرا مسکرات کافه فالغک قیوسنه اناختارد

(۱۳) **إِنَّ اللَّهَ كَرِهَ لَكُمْ ثَلَاثًا قِيلُ وَقَالَ وَإِضَاعَةُ الْمَالِ**

**وَكَثْرَةُ السُّؤَالِ** (خ)

محقق جناب حق سزک ایچون اوچ شیئی کریه کوردی بریسی فائده سز سوز ، دیکری موقعنک غیریه صرف ایدیلان مال اوچنجیمی ایسه ناسک اموالی المتق ایچون حال تسئیده اصرار و تعجیزاتدر .

(۱۴) مَنْ مَاتَ وَهُوَ مُذْنِبٌ خَرَّ لِقَى اللَّهِ وَهُوَ كَعَابِدٍ وَتَنَزَّ (ج)

برکمه شرابه دوام ایدرک بلا توبه وفات ایتسه اوکمه عندالله  
کناهنده پوت پرس کییدر . یعنی استحلال ایتدی ایه شدت عذابه  
معروضدر . عاقل اولانلر ایچون ایه دنیاده معیوب ، آخرتده  
محجوب اولمقدن حذر وعشرت سببیه حیثیات بشریه لرینی اخلال ،  
وجان عزیزلرینی تسمییدن حمایه البینه لازمدر .

(۱۵) مَنْ شَرِبَ الْخَمْرَ فِي الدُّنْيَا ثُمَّ لَمْ يَتُبْ مِنْهَا حُرِمَهَا  
فِي الْآخِرَةِ (خ)

دنیاده شراب ایچوبده توبه ایتیمان کیسه آخرتده شراب جتندن  
محروم اولور .

اهل جنتک هر آرزوسنه نائل اوله جنی ؛ استعید بالله وَلَكُمْ فِيهَا  
مَا تَشْتَهُ أَنْفُسُكُمْ آیت جلیله سیله ثابت اولدینی حالده دنیاده اوج  
کونلک ذوق ایچون شارب مسکرات اولانلر نعمات جتندن خصوصیه  
اشرف انم اولان شراب آخرتدن ، استحلال ایدنلر ایه العیاذ بالله  
دخول جتندن محروم اولورلر . بوکی ارباب عقوله تأسفله انتباهه  
دعوت ایدر وجهه اخوان دینک اُمُّ الْحَبَائِثِ اولان عشرت بلاسندن  
حفظ وحمایه سنی عنایت والطف الهی بدن استرحام ایلرم .

(۱۶) مَنْ لَعِبَ بِالزُّدِّ شَرِبَ فَهُوَ كَمَنْ غَمَسَ يَدَهُ فِي لَحْمِ الْخِنْزِيرِ  
وَدَمِهِ (م)

زُود یعنی طَوَلَه اویسایان خنزیر اتنه وقائه لاجل الاکل النی

دالديران كسه كيدير. لعبياتك ممنوعيتي، خصوصيله طوله نك شو مذهوميتي ميدانده ايكن بعض مسلمانلرك دوشكئلكنه عجبانه دنپور؟ لاعين وشارينك استعيز بالله [۱] (فَهَلْ أَنْتُمْ مُنْتَهُونَ) نظم جايلي ايله توبيح و تكملي و ماقبل ايت كريمه ايله دخی زجر و تعذيبلرنده كي شدت و وعيدات ميدانده ايكن لعبيات و عشرته انهماك ايدنلر؛ مجرد نفس و هوانك مغلوبلري اولدقلرندن حسب الاخوة و الديانة استغفاره مسارعتلري جلب و دعوت ايدرز. اَللّٰهُمَّ اجْعَلْهُمْ وَاَجْعَلْنَا مِنَ التَّوَّابِينَ (۱۷) خِيَارِ اٰمَنَّا بِكُمْ اَلَّذِيْنَ تُحِبُّوهُمْ وَ يُحِبُّوْنَكُمْ وَيُصَلُّوْنَ عَلَيْهِمْ وَيُصَلُّوْنَ عَلَيْهِمْ وَ شِرَارِ اٰمَنَّا بِكُمْ اَلَّذِيْنَ تُبْغِضُوهُمْ وَ يُبْغِضُوْنَكُمْ وَ تَلْعَنُوهُمْ وَ يَلْعَنُوْنَكُمْ (م)

سزك امراكزك خيرايي؛ سزه و سزكده آنلره محبت و صلاة جنازي اداء و طرفينك يكديكره خيرايله دعا و معاونت ايدنلريدر. شرار امراكز ايسه سزك آنلره و انلركده سزه بغض و لغت اوزره بولانلريدر. الحاصل عدول اولان امرايه: رعايانك محبت و اطاعتی امر لازم اولديني كبي امرانكده تبعهيه، حقانيت دائره سنده مودتله معاملهي واجبدر. دائره عدالتدن انحراف ايدن امرا، عندالله و عندالناس بر مسئوليت عظيمه آلتده اولديغندن استعيز بالله (فَمَنْ يَعْمَلْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ خَيْرًا يَرَهُ وَمَنْ يَعْمَلْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ شَرًّا يَرَهُ) آيت جليله سني دائما نظر تامللرندن. دور طوتميه رق حركت ايتلملي لازمدر.

[۱] منع و تحذيرده غايته ابرن، و سزي ذكر و طاعتدن كرى براقان، عشرت و اوپونه نهايت و پرمز ميسكنز.

(۱۸) مَنْ مَاتَ وَلَمْ يَغْزُ وَلَمْ يُحَدِّثْ نَفْسَهُ يَغْزُو مَاتَ عَلَى شُعْبَةٍ  
مِنْ نِقَاقٍ (م)

برکمه غزا ایتمه دن ویا نفسنه آه ! برغزاده غازی اوله ایدم دیمه دن  
وفات ایتسه اوکمه نقافدن بر نوع اوزره وفات ایتش اولور .  
اشته جهاد عبادتک اعظمی ، وصیانتک اقواسی اولدینی و مسلمانلرک  
مالاً و بدنأ جهاد ايله مأمور ، وزماننده مسارعیت ایدنلرک مأجور  
اوله جقلری نیجه آیات جلیله اقتضاسندن وعزم و قصدی ترک ایدنلرکده  
غایت منفور اولدقلری شو حدیث شریف صراحتندن مستبان اولمغله  
بویابده جهاد خدمت مقدسه سنده اقتدارى درجه سنده اشتراك ایتیمانلر  
دنیا ده هدف عتاب ، و آخرت ده دوچار عقاب اوله جقلردر .

(۱۹) مَنْ جَهَّزَ جَيْشَ الْعُسْرَةِ فَلَهُ الْجَنَّةُ (خ)

جنت ، زاد و مراکبک قلدندن ، حَرَّ و بَرَّ دك شدتندن مضطر  
قلان عسکری تجهیز ایلین کسه ایچوندر .  
- غزوه تبوکده مضطر قلان عساکر اسلامیه ایچون اون بیک  
دینار حضور فخر کائناته تقدیم ایدن حضرت عثمان رضی الله عنه  
اقدامزه طرف رسانتپناهیدن ( غفر الله لك یا عثمان ) بیورلدی . ای  
اغیاء زمان سایه ملتده قزانش اولدیغکز پاره لر ايله کیسون ،  
محافظکز اولان قهرمانان ، مقتداکز اولسون جنتده عثمان ابن عفان

(۲۰) اَلْبِرَّ كَهٌ فِي نَوَاصِي الْخَيْلِ (ق)

کثرت خیر ! آتلك ناصیه یعنی کندیلرنده در . زیر ادنیا و آخرتک  
خیری ، جهاد ایلدر ؛ جهادده ایه اتلك خدمتی اکثر اولدیغندن  
یمین و برکت انلرده ده اچوقدر .

(۲۱) اَللّٰهُ بِنِا كُلِّهَا مَتَاعٌ وَخَيْرُ مَتَاعٍ الدُّنْيَا الْمَرْأَةُ الصَّالِحَةُ (م)

بنی آدمک استمتاع ایدہ جکی شیئک کافہ سی دنیادر .  
ودنیامتاعنک الک خیر لیس ، مرانہ صالحہ در . چونکہ مرانہ ،  
زوجنی حرامبدن حفظ ایدر وزوجک دین ودنیاسی اوزره  
آمینہ ومعینہ اولور ، مرانہ فاسقہ ایسہ ؛ انسانک دنیا وآخرت  
سبب ہلاکی بولنور . اشته دنیادہ عذاب جہنم ؛ فنا قادینہ دوشمک  
اولدیغندن استعید بالله ( وقنا عذاب النار ) آیت کریمہ سی بونسلکہدہ  
تفسیر اولمشدر .

(۲۲) لَقَدْ رَأَيْتُ رَجُلًا يَتَّقِبُ فِي الْجَنَّةِ فِي شَجَرَةٍ مِنْ ظَهْرِ

الطَّرِيقِ ( جا )

انسانلرہ طریق اوزره اذا ویریر براغاجک قطعندن طولای  
جنتاعلادہ تنعم ایدن کسہ نی کوردم .  
بناء علیہ بوکی اذا ویرن براغاجی ویادالی ویاخود دبکن وچیفہ  
وطاش وبونلرہ مماثل شیلری ؛ بولدن قالدیرمق شعب ایماندن اولدینی کبی  
بوللرہ زفر بوریلری اولمقسزین صوبہ لر اوزاتمق حقوق عامہ یہ برنوع  
تجاوزدن عبارت ، بولمغلہ هرکسک خصوصیلہ مسلمانلرک بوکمر  
شیلردن توقیسی هر زمان لابد ولازمدر .

(۲۳) مَنْ كَانَ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ فَلْيُكْرِمْ صَيفَهُ وَمَنْ

كَانَ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ فَلْيُكْرِمْ جَارَهُ وَمَنْ كَانَ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ

وَالْيَوْمِ الْآخِرِ فَلْيَقُلْ خَيْرًا أَوْ لِيَصْمُتْ ( ق )

جناب حقہ ویوم آخرتہ ایمان ایدن کمسہ ؛ مسافرینہ اکرام  
ایتسون ، كذلك بوصفی حائز اولان کمسہ قومشوسنہ حسن معاملہ  
ایلہ سویلیہ جکی خیرہ دائر ایسہ سویلسون و إلا سکوت ایتسون .

منبع اخلاق حسنہ اولان صلی اللہ تعالیٰ علیہ وسلم اقدمز حضرتلری  
مسافر وقومشولر حقندہ کی معاملہ انسانینہ بیان بیورمش و بو  
دائرہدہ حرکت ارباب حیثیت طرفندن اجرا اولنہ کلش بولندیفی  
متشرع اولان ذوات کرامک الحالہ ہذہ معاملہ سیلہ ثابت اولمش  
واولمقدہدر . جناب حقک حضرت ابراہیم خلیل اللہ وحی والہام  
قصہ سنہ نظراً مسافرہ اکرامک مرتبہ اعلاسی اکرام بذاتہ خادم  
بِنَفْسِہِ اولمقدہدر . خیر اولیان کلامدن سکوت ہم قائل و ہمدہ سامع  
ایچون اولی درکہ شر اولان سوزلردن برچوق فسادلر چیقار ، نیجہ  
خائمانلر سونز وقتہ یوللری آچیلور . اشته بو حکمتہ مبنیدرکہ طرف  
رسالت پناہیدن ( قُلْ الْخَيْرَ وَالْاَفْسَاكُتْ ) بیورمشدر . شری سویلمکدن  
ظہورہ کان فتنہ و فساد ، حقہ سکوتدنزدہ میدانہ کلور . و سَاكِتِ  
حقک جزاسی ایسہ ؛ دہا آغر اولدیغندن سلطان الانبیاء اقدمز  
حضرتلری ( اَلْسَاكِتُ عَنْ الْحَقِّ شَيْطَانٌ اَخْرَسُ ) بیورمشدرکہ حقندن  
سکوت ایدنلر ؛ دیلسز بر شیطاندر .

(۲۴) تَفَكَّرُوا فِي خَلْقِ اللَّهِ وَلَا تَفَكَّرُوا فِي اللَّهِ (جا)

جناب حقک مخلوقات و نعماتندہ تفکر ایدیکنز ، حقیقت ذات  
اریدہ تفکر ایتمیکنز . زیرا عیقول انسان عظمت الہیدہ متحیر  
ادرا کدن عاجزدر .

(۲۵) إِنَّ اللَّهَ لَا يَنْظُرُ إِلَى صُورِكُمْ وَأَمْوَالِكُمْ وَلَكِنْ يَنْظُرُ إِلَى قُلُوبِكُمْ وَأَعْمَالِكُمْ (م)

محقق جناب واجب الوجود حضرت تلی ؛ سزک سیر مرضیه دن مجرد صورتلریکزه وخیرات وحسناتدن عاریه اولان ماللریکزه نظر بیورمز واکن موضع تقوی اولان قلوبکزر ایله تقرب الی الله اولان اعمالکزه نظر بیورر .

اشته شوحدیث شریف ایله ثابت که نیت خالص ، قلب صافی ، عمل جاری ، اولمدقجه مجرد شارلاتانلقدن برثمره حاصل اولماز ؛ استعید بالله ( یَوْمَ لَا يَنْفَعُ مَالٌ وَلَا بَنُونَ إِلَّا مَنْ آتَى اللَّهَ بِقَابِ سَلِيمٍ ) مقتضای شریفنجه مالک قلب سلیم اولیانلر ؛ هیچ بروقت نائل مقصود اوله مزلر .

(۲۶) الْمُؤْمِنُ لِلْمُؤْمِنِ كَالْبُنْيَانِ يَشُدُّ بَعْضُهُ بَعْضًا (ق)

مؤمن ، مؤمن ایچون طاشلرک بری برینه مربوطیتلریله میدانه کلن دیوار کبیدر . یعنی مؤمنلر یکدیگره ائیمر ووبالی ایجاب ائیمان شیلرده معاونتله مأمور ومکلفدرلر .

(۲۷) أَلَكَلِمَةِ الطَّيِّبَةِ صَدَقَةٌ (ق)

کوزل و طاطلی سوز ؛ ثوابده صدقه کبیدر .

(۲۸) أَشَدُّ النَّاسِ عَذَابًا يَوْمَ الْقِيَمَةِ عَالِمٌ لَمْ يَنْفَعْهُ عِلْمُهُ (جا)

یوم قیامتده عذاب جهنمیه ناسک اشدی ؛ علمیه عامل اولیان عالمدر . عملسز علماء غیره موم طوتان اعمی کبیدر ؛ او اعمالک

طوتدینی شوق ایله دیکری مطلوبنه سالماً اولاشیر ؟ ایمی ضیا النده  
اولدینی حالدہ برچوق مہلکہ لره دوشه رنک آرزوسندن کری  
لیر .

(۲۹) الشَّاعِي عَلَى الْأَزْمَلَةِ وَالْمُسْكِينِ كَالْمُجَاهِدِ فِي سَبِيلِ اللَّهِ (ق)

طول قادین ومسکین اولانلره معاوننده بولسانلر ؛ ثوابده  
فی سبیل الله جهاد ایدنلر کیدر .

(۳۰) الْحَلِيفُ مَنْفَقَةٌ لِلْسُّعَةِ نَمِيقَةٌ لِلْبِرِّ كَهْ (ق)

بیغده یمین کاذبه ؛ مبیع اولان متاعک برکتی مُبِطْلَه و مُذْهَبِدر .  
ائناى بعیده یمین صادقہ دخی مکرو و هدر . یمین کاذبه ایسه اصلا  
جائز دکادر ؛ استعید بالله ( إِنَّ الَّذِينَ يَشْتَرُونَ بِعَهْدِ اللَّهِ وَأَيْمَانِهِمْ ثَمَنًا  
قَلِيلًا أُولَٰئِكَ لَأَخْلَاقُ لَهُمْ فِي الْآخِرَةِ ) آیت کریمه سی ده حالفلی ؛  
توبیخ و زاجردر . بایغان بیعلرنده یعنی مشتری مُشْتَرِی بایع ؛ بعیده  
صادق اولوب کذب و کتمدن خالی اولورلرسه مبیع ؛ آلیجی یه ثمن ده ؛  
صاحبی یه مبارک اولور . حیلہ و خدعه ایله اولورسه هرایکی طرف  
منفعت و برکتدن محروم قالیر . و برده اهل قرانک کتیرمش  
اولدقلری شیئی بازار موقعنه دخولندن اول انسانى راهده قصبه  
اهالیسنک بالاستقبال صاتون الملى ؛ ( لَا تَلْقُوا الرُّكْبَانَ ) الخ حدیث  
شریفله منهدر . زیرا یولده قریه اهالیسندن دون فیأناه المق . و قصبه

اهالیسنه قیمت و تجارت مشروعه سندن افزون صورتله صامق جهتلی  
اولدیفندن هرایکی اهلینک ضریده اولملری خصوصلرینه بناء  
بوکی بیع و شرا ؛ شرعاً منع اولدی . کذاک عمومه مخصوص یولده  
ایش ویریشده کنه صغاردن عد ایدلدی .

(۳۱) مَنْ ضَيَّعَ أَيَّامَ حِرَّائِهِ نَدِمَ فِي وَقْتِ حَصَادِهِ (جا)

برکمه حرائت و زراعت زمانلرینی ضایع ایدرسه اوکمه وقت  
حصاده دوچار ندامت اولور یعنی وقت و زمانیه اشتغال زراعت  
ایدنلر ؛ محصول سغیلرینی الدقلری زمان تنبلار صفرالید قاله رق  
کرفقار سفالت اولورلر . عبادت و طاعتدن دور اوانلرده ( الدنیا  
مَرْزَعَةُ الْآخِرَةِ ) حدیث شریفنه مخالف دوشه رک تحسرات عظیمه یه  
معروض قالیرلر . افضل مکاسب ؛ عمل یدایله اکساب اولدیفنی کی  
اصول مکاسب ایسه ؛ زراعت ، تجارت ، صناعه در . بونلرایچنده  
زراعت ؛ ده ا طیب و انفع در . بناء علیه عَرَق جَبین ، کَدَ یمین ایله  
یعنی آلین تری ، ان امکیله تجارت و تعیش ایتک نه قدر عمدوح ایسه  
التزام عطالت نتیجه سی اوله رق تسالده بولمق دخی اودرجه مقدوس  
ومذمومدر .

حتی صلی الله تعالی علیه وسلم افندمز حضرتلری ارقه سی ایله  
اودون طاشیه رق ؛ تعیش تسئلدن زیاده خبرلی اولدیفنی بیان  
بیوردقلری کی اقتداز مالی و بدنیسییه برابر دینلجیلاک ایدنلرک زیاده  
مناثر و منالم اولملری ایچون آخرتیده یوزلرندن انلری اله رک عذاب

اوله جقلریده بخاری شریفده تصریح وتین یورلمشدر . کسوه  
علاماده بولنوبده تسئل ایدنلره ؛ جهللی جسارت ویرمش اولدینی کبی  
حقیقه عالم اولوبده بوتسئل فعل خسیسنه جرأت ایدنلره ده  
کعنن بلا عبّر و کقلب بلا فکر دیرز بونلر عبرتسز کوز ؛ فکرسز  
قلب اصحابی کیدر .

(۳۲) مَنْ رَأَى مِنْكُمْ مُنْكَرًا فَلْيُغَيِّرْهُ سِيَرَهُ فَإِنْ لَمْ يَسْتَطِعْ  
فَلْيُؤَنِّهِ فَإِنْ لَمْ يَسْتَطِعْ فَيَقْلِبْهُ وَذَلِكَ أَوْعَى الْأَيَّانِ (م)

سزدن بریکز جناب اللهک رضاسی اولیان برشی\* ؛ کوریکزده  
الکز ایله قادر اولمزه دیلکیز ایله اکاده مقتدر اولمديغکیز حالده  
قلبکیز ایله تغیر و منع ایدک و لکن شوقلب ایله منع مرتبه سی ؛ مراتب  
ایمانک اضعفیدر . ای اخوان دین مبین ، وارباب جد و یقین ا  
شو حدیث شریفه نظرأ مغایر شرع شریف و مخالف عدالت  
اولان شیرک ال و دیل ایله مننه قادر ایکن ایتموبده قلبک بغضیه  
اکتفا ضعف ایماندن عد اولندی ایسه هیچ برصورتله منعه  
بولمیانلرک نه درجه دوچار عذاب اوله جقلری : اشته تظاهر ایتدی .  
نفسنی منکراندن منع ایتموبده یالکز غیرک مننه چالیشان  
علمانکده استعید بالله ( اَنَا مُرُونَ النَّاسَ بِالْبِرِّ وَتَنَسَوْنَ أَنْفُسَكُمْ  
وَأَنْتُمْ تَتْلُونَ الْكِتَابَ أَفَلَا تَعْقِلُونَ ) آیت جلیله سیله منفور و محکوم  
اولدقلریده صراحه کلاشلدی . بناءً علیه نائل فلاح اولوق صرف  
قالا و حالاً استقامته منحصر قالدی . ( اَللّٰهُمَّ تَدَبَّرْنَا عَلَى الْاِسْتِقَامَةِ )

(۳۳) اَلْضِّحْكَ فِي الْمَسْجِدِ ظُلْمَةً فِي الْقَبْرِ (جا)

مسجدده کولمک ، قبرده بادی ظلمتدر . زیرا بوی حالات  
قلبک امامه سنی ذکر الهینک نیانی موجب اولور ؛ بناء علیه بوبابده  
من کل الوجوه توقی ایتک مقتضای اسلامیت ، وموافق انسانیتدر .

(۳۴) لَعَنَ اللَّهُ الرَّجُلَ يَلْبَسُ لِبْسَةَ الْمَرْأَةِ وَالْمَرْأَةُ تَلْبَسُ لِبْسَةَ  
الرَّجُلِ (جا)

قادینلره مخصوص الیسه یی لباس اولان ارکک ایله ارکک ایچون  
اولان الیسه یی کیین قادینه الله لعنت ایتسون .  
شوحديث شریف ایله منہی اولدیغنه منی طائفة ذکور وانات ؛  
کندی صنفلرینه مناسب لباس کیمک اوامر شرعیه ومستحسنات  
عقلیه دن بولمنش اولغله خلافتدن مباحدت حال کبر و کرکسه حال  
صغرده بولنانلرک جمه سی ایچون لازم ومقتضی اولدیغی کبی سابقه یه  
مشابه تریوش ایله اهل کفره تشهیدن حذر هر زمان مسلمانلره  
لازم ولا بددر .

(۳۵) اَلتَّصْفِيقُ لِلنِّسَاءِ وَالتَّنْبِیْهُ لِلرِّجَالِ (جا)

امام نمازده یا کلدینی زمان جماعتدن فاتح قادینلر ایسه برالینی  
دیگر الی اوزره اورمق ، ارککلر ایسه سبحان الله دیمک ایله امامی  
ایضاظ ایدر . چونکه قادینلرک سسی هر وقت حرامدر . چارشو  
وپازار قنوشن وآجیق صاجیق کزنلر ، حاللرینی قیاس ایتسونده  
دوچار اوله جنی عذابدن خلاصه چاره ارسون استعین بالله

(يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا قُوا أَنْفُسَكُمْ وَأَهْلِيكُمْ نَارًا) [۱] آیت جلیله سنی دخی  
خانه بیوکری ، اهل و عیال صاحبزادی اولان مسلمانلر اوتتمسونلر .

(۳۶) إِذَا شَهِدْتَ إِحْدَاكَ نَّ صَلَوَةَ الْعِشَاءِ فَلَا تَمَسَّ طَيْبًا (م)

ای طائفه نسا ! سزدن بریکز ، یاتسو نمازی ایچون جماعه  
حاضر اولق مراد ایتدیکی وقت ، رایحه طیه سورمسون .  
قادینلر ایچون سوقاق و امثالی مواقعه حتی جوامع شریفه ، چیقادیفی  
زمان رایحه طیه استعمالی بادی فتنه اولدیغنه بناءً شرعاً منهذر .  
عفتک ادا مه و ناموسک محافظه سی ، غایت اهم اولدیغندن مقدمه  
زناتک کړک اضمف و کړک اقواسی باینده طرف شرع شریفدن شدتله  
منع ونهی صادر اولمشدر . مع مافی قادینلر ایچون تزین و تطیب  
خانه لرنده مباح و آنلر حقنده جداً مستحسن ایسه ده اسپرتوا ایله  
تربیه اولمش لوانته لړک استعمالیده شرعاً مذموم و ممنوعدر .

(۳۷) لَعَنَ اللَّهُ الرَّايشِيَّ وَالْمُرْتَشِيَّ وَالرَّائِشَ الَّذِي يَمْنَحِي بَيْنَهُمَا (جا)

جناب حق ، رشوت ویرن والانه و اراده واسطه اولانه اعنت  
ایتسون .

(۳۸) إِنَّ دَاوُدَ النَّبِيَّ عَلَيْهِ الصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ كَانَ لَا يَأْكُلُ إِلَّا

مِنْ عَمَلِ يَدِهِ (خ)

محقق داود علیه السلام ، انجق مبارک التک عملی ایله کفاف  
تفس ایدر ایدی .

[۱] ای مؤمنلر الله تعالی حضرتلرینک امرینه امتثال و پیندن اجتنابله  
کندیکنزی ونصح و تادیبیه اهل و عیالکنزی نارنجیمدن حفظ ایدیکنز .

(۳۹) کان زکریا علیه السلام نَحْجَاراً (م)

زکریا علیه السلام ؛ دُولُکَرِ ایدی .

سید کائنات علیه اکمل التَّحِیَّاتِ افندمن حضرتلری ؟ کسب  
یدده کی فوادی رتبه نبوت ایله ممتاز اولان پیغمبران دیشان  
حضرتنک صاحب صنعت اولملریله و بتخصیص جناب داود و حضرت  
زکریا علیهما السلامک تیمورجی و دُولُکَرِ بولملرینی بیانا امتلرینی  
صنایعه تشویق بیورمشلردر . زمانمزدہ بعض جهلانک تعظماً  
الترام صنعت ایتملری ، مجرد حق و جهللری نتیجه سی اولدیغندن  
بوایده انلره قارشو ایراد کلامی عبث کوره رک ارباب ذکایی احوال  
انبیا و صنایع اصفیانک نه مرکزده اولدیغنه دعوت ایدر و مانات اسلامیه  
نه درجه کسب قوت ایدرسه اتحاد و ترقی دخی اونسبتده تعالی  
ایده جکئی قطعاً بیان ایلرز .

(۴۰) مَنْ صَلَّى الْبَرْدَيْنِ دَخَلَ الْجَنَّةَ (ق)

برکمه صباح وایکسندی نمازلرینی وقتده ادا ایدرسه جنت اعلایه  
داخل اولور . مداومین عبادت اوللر و خصوصیه مشغولیتلی زمانه  
واویقونک طاتلی وقته تصادف ایدن شو ایکی نمازی تأخیر ایتیمانلر  
دیگر وقت نمازلرینه رعایت و دوام ایده جکلرندن بوکی مداومینک  
تکامل عبادتدن حمایه و محافظه لرینی الطاف الهی دن تمی و مناهی  
سارهدن اوزاق اوله جقلرینی دخی استعید بالله ( إِنَّ الصَّلَاةَ تَنْهَى  
عَنِ الْفَحْشَاءِ وَالْمُنْكَرِ ) نظم جلیلی ایله تبشیر ایدرم .

(۴۱) الْبُزَاقُ فِي الْمَسْجِدِ خَطِيئَةٌ وَكَفَّارُهَا دَفْنُهَا (ق)

جامع شریفلرک ارضی و دیوارینه توکورمک قباحت عظیمه در .